

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 28.07.1967, sp. zn. 4 Cz 81/67, ECLI:CZ:NS:1967:4.CZ.81.1967.1

Číslo: 6/1968

Právní věta:

Pre rozhodnutie o návrhu na obnovu konania stačí, že sa javí pravdepodobným, že tieto skutočnosti, rozhodnutia a dôkazy môžu privodiť pre navrhovateľa priaznivejšie rozhodnutie; teda nie je treba, aby v tomto smere dospel súd k celkom bezpečnému záveru. Pre posúdenie otázky platnosti kúpnej zmluvy v konaní o obnove je nutné vychádzať zo stavu, ktorý bol v dobe uzavretia kúpnej zmluvy. Výška a primeranosť kúpnej ceny, pokiaľ by mohla mať význam v konaní o návrhu na obnovu, musela by byť posudzovaná podľa právneho stavu, ktorý platil v dobe uzavretia kúpnej zmluvy. Ustanovenie § 229 písm. b) o. s. p. má na mysli len tie prípady, kedy podľa príslušného zákonného ustanovenia (napr. § 190, 199 ods. 1o. s. p.) je možné pôvodné rozhodnutie zmeniť alebo zrušiť. K zmene alebo k zrušeniu rozsudku vyslovujúceho neplatnosť kúpnej zmluvy, by však nemohlo dôjsť uzavretím novej kúpnej zmluvy alebo inej dohody.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 28.07.1967

Spisová značka: 4 Cz 81/67

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Obnova řízení v civilním řízení, Řízení před soudem

Předpisy: 142/1950 Sb. § 200

§ 229

§ 230

§ 356 15/1959 Sb. § 6 99/1963 Sb. § 228

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

V konaní na Okresnom súde v Topolčianoch sa odporca (vtedy žalobca) domáhal proti navrhovateľke (vtedy žalovanej), aby bola vyhlásená za neplatnú kúpna zmluva, ktorá bola medzi nimi uzavretá 30. 9. 1959 a 16. 6. 1960 schválená odborom pre výstavbu ONV v Topolčianoch. Svoj návrh odôvodnil tým, že navrhovateľka touto zmluvou predala nehnuteľnosť zo špekulačných dôvodov, lebo mu zatajila, že je zaradená do plánu demolácií a že bude v dohľadnej dobe zbúraná. Súčasne sa domáhal toho, aby bola uznaná povinnou zaplatiť mu 30 000 Kčs, ktoré medzitým na kúpnu cenu už vyplatil. Žalovaná tvrdila, že nehnuteľnosť predala len preto, že ju nemohla udržovať z dôchodku, že nevedela

o jej zaradení do plánu demolácií a že – pokiaľ vôbec k demolácii dôjde – má sa tak stať až za 15-20 rokov, pričom by vlastníkovi bola poskytnutá náhrada a pridelený byt.

Rozsudkom Okresného súdu v Topolčanoch, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, bolo rozhodnuté, že kúpna zmluva z 30. 9. 1959 je neplatná a že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 30 000 Kčs a nahradiť trovy konania. Oba sudy svoje rozhodnutia odôvodnili tým, že rozhodnutím finančného odboru ONV v Topolčanoch v spojení s rozhodnutím finančnej komisie tohto národného výboru z 23. 5. 1962 prešla nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom kúpnej zmluvy, do vlastníctva Čs. štátu a že je preto treba kúpnu zmluvu zrušiť a kupujúcemu vrátiť to, čo na základe kúpnej zmluvy zaplatil.

Teraz sa domáhala navrhovateľka obnovy uvedeného konania. Uvádzala, že rozhodnutie finančnej komisie z 23. 5. 1962, na ktorom boli rozsudky súdov v tejto veci založené a ktorým bola nehnuteľnosť prevedená podľa vl. nar. č. 15/1959 Zb. na Čs. štát, bolo zrušené rozhodnutím finančnej komisie z 28. 9. 1965 a nehnuteľnosť ponechaná v jej vlastníctve. Odporca namietal, že návrh je podaný oneskorene a že nehnuteľnosť nemá už tú cenu, akú mala v dobe uzavretia kúpnej zmluvy, lebo vtedy bola dohodnutá kúpna cena 45 000 Kčs, kdežto teraz bola ocenená na 30 468,80 Kčs.

Okresný súd v Topolčanoch uznesením potvrdeným Krajským súdom v Bratislave návrh na obnovu konania zamietol.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu, že týmito uzneseniami bol porušený zákon a tieto rozhodnutia zrušil.

Z odôvodnenia:

Ide o návrh podľa § 228 ods. 1 písm. a) o. s. p., podľa ktorého môže účastník napadnúť návrhom na obnovu konania právoplatný rozsudok, ak sú skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy, ktoré bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní a ktoré môžu privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

Je tiež nepochybné, že pre rozhodnutie o návrhu na obnovu konania stačí, že sa javí pravdepodobným, že tieto skutočnosti, rozhodnutia a dôkazy môžu privodiť pre navrhovateľa priaznivejšie rozhodnutie, že teda nie je treba, aby v tomto smere dospel súd k celkom bezpečnému záveru, že je vylúčené, že by v ďalšom konaní mohlo sa ukázať, že jeho výsledky nemôžu privodiť priaznivejšie rozhodnutie.

Oba sudy v pôvodnom konaní, keď sa zaoberali platnosťou kúpnej zmluvy a s tým podľa ich názoru súvisiacou otázkou, či v dobe ich rozhodovania prešlo vlastníctvo k nehnuteľnosti na Čs. štát, prehliadli, že pre posúdenie otázky platnosti kúpnej zmluvy je nutné vychádzať zo stavu, ktorý bol v dobe uzavretia kúpnej zmluvy. Preto vychádzali bez ďalšieho z rozhodnutia z 23. 5. 1962 bez toho, že by sa zaoberali otázkou, ktorým dňom prešlo vlastníctvo na Čs. štát, najmä i so zreteľom na ust. § 6 vl. nar. č. 15/1959 Zb., podľa ktorého prechádza vec do socialistického vlastníctva dňom, kedy príslušné rozhodnutie nadobudne právoplatnosť. Žalovaná nemohla preukázať, že v dobe, kedy sudy rozhodovali, vlastníctvo na Čs. štát neprešlo, pretože v tom bránila existencia právoplatného rozhodnutia národného výboru z 23. 5. 1962. Ak však toto rozhodnutie, na ktorom oba sudy založili svoje rozsudky, boli neskôr zrušené rozhodnutím z 28. 9. 1965, potom toto nové rozhodnutie je rozhodnutím, ktoré nemohol účastník bez svojej viny použiť v pôvodnom konaní a ktoré – ak môže pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci – je dôvodom obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. a) o. s. p. Mýli sa preto okresný súd, pokiaľ má za to, že toto rozhodnutie by nemohlo byť podkladom pre povolenie obnovy z toho dôvodu, že bolo vydané až potom, čo sudy vo veci rozhodli.

Práve tak sa okresný súd mýli, pokiaľ má za to, že pri rozhodovaní o návrhu na obnovu konania je treba prihliadnuť i na to, že cena nehnuteľnosti v dobe rozhodovania o tomto návrhu nezodpovedá cene v dobe uzavretia kúpnej zmluvy. Okresný súd tento svoj názor bližšie neodôvodnil, najmä neuviedol, aký by táto skutočnosť mohla mať význam pre posúdenie otázky, či je daný niektorý zo zákonných dôvodov, pre ktoré účastník môže navrhnúť obnovu konania. Neprihliadol ani na to, že by výška a primeranosť kúpnej ceny, pokiaľ by mohla mať význam v konaní o návrhu na obnovu, musela byť posudzovaná podľa právneho stavu, ktorý platil v dobe uzavretia kúpnej zmluvy, takže by nebolo možné vychádzať z vyhl. č. 73/1964 Zb., ktorá nadobudla účinnosť až 1. 5. 1964.

Ustanovenie § 229 písm. b) o. s. p. nemožno, ako sa nesprávne domnieva okresný súd, v tejto veci použiť. Toto ustanovenie, podľa ktorého obnova konania nie je prípustná proti rozsudkom, ktorých zmeny alebo zrušenia možno dosiahnuť iným spôsobom, nepočítajúc do toho sťažnosť pre porušenie zákona, je odôvodnené zásadou procesnej hospodárnosti a má na mysli len tie prípady, kedy podľa príslušného zákonného ustanovenia (napr. § 163, 190, 199 ods. 1 o. s. p.) je možné pôvodné rozhodnutie zmeniť alebo zrušiť. K zmene alebo zrušeniu rozsudku vyslovujúceho neplatnosť kúpnej zmluvy, by však nemohlo dôjsť uzavretím novej kúpnej zmluvy alebo inej dohody, lebo uzavretie takejto zmluvy – nehľadiac ani na to, že by predpokladalo zhodnú vôľu účastníkov – by sa nemohlo dotknúť existencie a obsahu právoplatného rozsudku.

Konanie o návrhu na obnovu bolo síce zahájené 27. 12. 1965, teda až potom, čo nadobudol účinnosť zákon č. 99/1963 Zb. (o. s. p.), oba sudy však prehliadli ustanovenie § 356 ods. 2 o. s. p., najmä vo vzťahu na ustanovenie § 200 ods. 3 o. s. p. z roku 1950. Rozhodnutie krajského súdu vo veci 6 C 260/60 Okresného súdu v Topolčanoch bolo účastníkom doručené, a teda nadobudlo právoplatnosť 7. 11. 1962, takže lehota na podanie návrhu na obnovu konania začala bežať ešte pred tým, než nadobudol účinnosť zákon č. 99/1963 Zb. Podľa § 200 ods. 3 o. s. p. z r. 1950 nemohol byť podaný návrh na obnovu konania, pokiaľ nešlo o výnimočný prípad v tomto ustanovení uvedený, ak uplynulo od právoplatnosti rozhodnutia päť rokov. Naproti tomu podľa § 230 ods. 2 o. s. p. z r. 1963 nemôže byť podaný návrh na obnovu konania, ak od právoplatnosti rozsudku uplynuli tri roky a nejde o výnimočný prípad v tomto ustanovení uvedený. Podľa § 356 ods. 1 o. s. p. platí ustanovenie tohoto zákona i pre lehoty, ktoré ešte neskončili v deň, kedy tento zákon nadobudol účinnosť, ak však bola dosiaľ zákonom stanovená lehota dlhšia, potom podľa ods. 2 tohoto paragrafu skončí až v tejto neskoršej dobe. Pretože v deň, kedy nadobudol účinnosť o. s. p. z r. 1963, už bežala päťročná lehota na podanie návrhu na obnovu konania podľa § 200 ods. 3 o. s. p. z r. 1950, neplatí pre podanie tohoto návrhu trojročná lehota, ale vzhľadom na už citované ustanovenie § 356 ods. 2 o. s. p. päťročná lehota.

Pokiaľ tedy sudy zamietli návrh na obnovu konania, porušili zákon v ustanoveniach § 230 ods. 2, § 356 ods. 2 o. s. p. a § 200 ods. 3 o. s. p. z r. 1950, okresný súd potom i v ustanovení § 228 ods. 1 písm. a) a § 229 písm. b) o. s. p.